

§ 12 Boendeplan för år 2019 med utblick mot 2040

Dnr 3.2-947/2017

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner i sin helhet förvaltningens förslag till stadsövergripande boendeplan för 2019 med utblick mot 2040.
2. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till slutrapport av Äldreboendeutredningen/ÄBO.
3. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för beslut.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-03-26.

Äldreförvaltningen samordnar arbetet med den stadsövergripande boendeplanen i nära samverkan med berörda stadsdelsnämndsregioner, stadsledningskontoret, Micasa och exploateringskontoret. Befolkningen i åldersgruppen 65 år och äldre ökar kraftigt. Från och med 2023 ökar behovet av vård- och omsorgsboende med cirka 2 200 platser fram till 2040. I boendeplanen har behovet av nödvändiga åtgärder analyserats för att möta den kommande efterfrågan av platser. Det redovisas för sju fastigheter som är beslutade eller planerade att avvecklas. Det föreslås nyproduktion av cirka 21 vård- och omsorgsboenden med kommunalt huvudmannaskap fram till 2040, i dagsläget finns åtta utpekade nybyggnadsprojekt. Vidare beräknas det finnas behov av cirka 8-9 privata nyetableringar för vilka det ännu saknas specifika projekt. Äldreförvaltningen föreslår även att slutrapportering av ÄBO-utredningen sker med föreliggande tjänstutlåtande.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Anders Ödmark m.fl. (MP) yrkar bifall till ett förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi) samt anmäler ett gemensamt särskilt uttalande.

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) yrkar bifall till ett gemensamt förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande Alfred Askeljung (C).

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att det finns två förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stödjdes av (V), (S) och (MP) med instämmande av ersättaryttrande från (Fi) och ett gemensamt förslag till beslut från (KD), (M) och (L) med stöd av ersättaryttrande från (C).

Ordföranden ställer båda förslagen mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag bakom vilket ställdes (V), (S) och (MP) och stöd av (Fi).

Reservation från (KD), (M) och (L) med ett stöd från ersättaryttrande från (C):

Vice ordföranden Michaela Hollis (KD), ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) mot nämndens beslut till förmån för sitt gemensamma förslag till beslut enligt följande:

”Vi yrkar att äldre- och vårdnämnden beslutar
- att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.
- att anföra följande:

I Stockholm ska ingen behöva vara rädd för att bli gammal. Man ska heller inte förlora sitt självbestämmande bara för att man behöver andras hjälp. Den som vill bo kvar i sitt ordinarie boende ska få göra det, med stöd av hemtjänst. För den som vill flytta ska det finnas trygga och anpassade alternativ, och man ska kunna flytta i tid. Det är en fråga om trygghet, värdighet och om frihet. Boendetiden på stadens vård- och omsorgsboenden har minskat kraftigt över åren. År 2016 var det 25 procent av samtliga boende som avlidit eller flyttat inom två månader, vilket är en anmärkningsvärt hög siffra. Särskilt i jämförelse med att motsvarande andel för år 2013 och tidigare låg under 8 procent.

Det är bra att majoriteten nu inser behovet av att öka tempot i byggandet av äldreboenden för att möta en åldrande befolkning. Det är viktigt att de planerade nybyggnationerna inte förblir papperskonstruktioner utan omvandlas till konkreta planer, samt att såväl nuvarande som kommande markanvisningar bevakas för

att inte förlora sin aktualitet. Vi noterar exempelvis att antalet hemlösa över 65 år ökar kraftigt i Stockholm utan att det finns konkreta planer på en bostadslösning för denna utsatta grupp.

Vi vill i detta sammanhang åter lyfta betydelsen av att staden i sin mark- och stadsbyggnadspolitik har en beredskap för att tillhandahålla mark för samtliga äldreboenden som behöver byggas – inte bara dem i kommunal regi.

De prognoser som ligger till grund för behovsframskrivningen bygger på den demografiska utvecklingen och på antagandet att såväl nationella som kommunala regler och riktlinjer ligger fast. Riktlinjerna för biståndsbedömning är inget politiskt axiom och därmed kan förutsättningarna ändras.

Vi i Stadshusalliansen anser dessutom att alla över 85 år som upplever oro, otrygghet och ensamhet och som så vill ska ha rätt till en plats på ett äldreboende i staden.

För det andra bygger hela behovsprognosen på ett antagande om en fördelning 60/40 mellan kommunalt inrättade boenden (såväl i egen regi som på entreprenad) och privat drivna boenden som förmedlas via LOV. Skulle regeringen gå fram med ett skarpt förslag i linje med Valfärdsutredningens delbetänkande om ett mycket snävt överskottstak i välfärden och skulle det förslaget vinna politisk majoritet så kommer såväl vinstdrivande som icke-vinstdrivande aktörer att slås ut. Både den idéburna sektorn och företagorganisationer har skickat tydliga varningssignaler om att så kommer att bli fallet. Detta skulle betyda att staden kommer att behöva stå för hela expansionen av äldreomsorgen i framtiden. Redan den långsiktiga osäkerheten om spelreglerna för branschen riskerar att skrämja bort aktörer som hade velat investera i den svenska välfärden. Detta är en konkret risk som måste beaktas i planeringen.

För att nå riktvärdet 60/40 föreslår förvaltningen att bedömningen av olika projekt, exempelvis en begäran om markanvisning från en privat aktör behandlas mer restriktivt eller generöst beroende på hur situationen ser ut lokalt. Vi anser att det därmed finns en påtaglig risk att kväva privata och välbehövliga initiativ till att bygga äldreboenden i sin linda enbart för att upprätthålla formeln 60/40. I det fall då en privat aktör vill bygga ett äldreboende bör staden principiellt inta en positiv attityd.

Micasa Fastigheter hyr ut boenden med sammanlagt 600 platser till äldreomsorg i privat regi. Därmed anses kommunen ha rådighet över även dessa platser, vilket innebär att det finns en felaktig bild av det rådande riktvärde, som borde justeras uppåt (60) respektive neråt (40).

Likaså behöver förslaget till lokalisering av nya vård- och omsorgsboenden på tomter där förutsättningarna bedöms ge ett kostnadseffektivt/rationellt byggande problematiseras vidare. Per definition är mark i anslutning till goda kommunikationer och service dyr i Stockholm, vilket riskerar att innebära att äldreboenden kommer att byggas i mer perifera lägen. Därmed riskerar vi att bygga äldreboendesolitärer, vilket vi kraftigt motsätter oss. Vi ser gärna att nya äldreboenden byggs som en del i en kvartersstruktur i samklang med övrig stadsbebyggelse.

Tanken i äldreboendeutredningens delrapport var att såväl trygghetsboende med aktivitetscenter som servicehus skulle tas med i boendeplaneringen. Så har inte skett fullt ut. Utan en siffersatt och komplett målbild blir ambitionsnivån godtycklig.

Beträffande korttidsvård planerar förvaltningen en avveckling av tio av sammanlagt 143 platser i staden. Även om Tryggt mottagande i hemmet i vissa fall ersätter behovet av korttidsplats är en avveckling av funktionella platser inom äldreomsorgen - mot bakgrund av det kraftigt utökade behov som staden står inför - ett olyckligt beslut.

Vi noterar att Västerort har ett underskott av boendeplatser, förvaltningen köper 27 procent av platserna. Ändå planeras en avveckling av tre boende, vilket ter sig märkligt. Vi förutsätter att förvaltningen bemödar sig om att äldre i samtliga regioner i staden har likvärdig tillgång till äldreboendeplatser, både i privat och i egen regi.”

Särskilt uttalande från (V), (S) och (MP) med stöd av ersätтарыttrande från (Fi):

”Alla äldre ska ha rätt till ett tryggt och anpassat boende i vår stad. Vår majoritet har tagit avgörande steg mot en långsiktig samhällsplanering för att uppnå den viktiga målsättningen mot våra äldre och på ett ansvarsfullt sätt möta de demografiska utmaningarna. En stegvis utvecklad äldreboendeplanering där mark- och stadsplaneringen i allt högre grad samordnas med äldreboendeplaneringen har lett fram till *Boendeplan 2019 med utblick mot 2040*. Äldreboendeplaneringen är ett pågående utvecklingsarbete och inför nästa års plan kommer analysen av behovet av seniorlägenheter att fördjupas. För första gången sedan seklets början bygger Micasa Fastigheter AB nya vård- och omsorgsboenden och för första gången i bolagets historia byggs nya seniorlägenheter. Även privata aktörer behöver delta i utbyggnaden av bostäder för äldre och ett flertal uppskattade rundabordsamtal har därför förts med privata aktörer för stärka

förståelsen för stadens behov av bostäder för äldre och ge dem ökat stöd under markanvisnings- och planprocessen.

Vi behöver bygga 37 nya vård- och omsorgsboenden fram till år 2040, varav fem redan är markanvisade och fler är på gång. Utbyggnaden av seniorlägenheter är också kraftigt prioriterad av vår majoritet för att möta det stora och ökade behovet av tillgängliga lägenheter med möjlighet till trygghet och gemenskap. Exploateringsnämnden har därför från år 2018 fått en indikator om att bygga 300 seniorlägenheter med hyresrätt, vilket fram till år 2040 innebär närmare 7000 nya kommunala och privata seniorlägenheter. Tillskapandet av aktivitetscenter i anslutning till så många av Micasas befintliga seniorboenden som möjligt ökar samtidigt servicen för hyresgästerna och skapar fler öppna träffpunkter i vår stad. Nio aktivitetscenter har redan öppnats runt om i staden och ytterligare tio är under planering.

I regionernas förslag redovisas boenden som kan vara lämpliga för att bli seniorboende med aktivitetscenter. Vi vill understryka att redovisningen inte innebär att vi tar slutgiltig ställning till regionernas förslag. En eventuell omvandling ska alltid utgå från ett äldreperspektiv och det ska innebära ett mervärde för stadens äldre att omvandla till seniorboende med aktivitetscenter i fastigheten. Inga omvandlingar är heller aktuella så länge det inte finns en utredning som visar att det är tekniskt möjligt att tillskapa seniorlägenheter med rimliga hyresnivåer i den aktuella fastigheten, samt att stadsdelen kan redovisa hur kvarboende äldre med servicehuskontrakt kan erhålla samma stöd och service som innan omvandlingen. Dessutom kan eventuell planerad nyproduktion av seniorlägenheter i närområdet påverka ett framtida ställningstagande.”

§ 13 Uppdragsbeskrivning för stadsdelsnämndernas verksamhet, hemtjänst i ordinärt boende

Dnr 5.1.1-368/2018

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till en stadsgemensam uppdragsbeskrivning för stadens hemtjänst i egenregiverksamhet.
2. Äldrenämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för vidare beslut i kommunfullmäktige och föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta om stadsgemensam uppdragsbeskrivning.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta att äldrenämndens ges i uppdrag att i samband med revidering av förfrågningsunderlag för LOV inom hemtjänst, kontinuerligt revidera underlag till uppdragsbeskrivningar.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2018-03-21.

I ett valfrihetssystem är det viktigt att krav och förutsättningar för utförarna är desamma oavsett regiform. Uppdragsbeskrivningen ska tydliggöra uppdraget för verksamheter som drivs i egen regi. Utöver den föreslagna uppdragsbeskrivningen ges stadsdelsnämnderna möjlighet att komplettera uppdraget efter lokala förutsättningar. Det är viktigt att alla utförare har en tydlig beställning och uppdrag så att uppföljning kan ske på samma sätt hos alla utförare för att underlätta jämförelser. All äldreomsorg inom Stockholms stad följs upp enligt en stadsgemensam struktur. Under 2017 fattade kommunfullmäktige ett nytt inriktningsbeslut gällande stadens uppföljningsmodell inom äldreomsorgen. Det innebär att verksamhetsuppföljningar genomförs vartannat år. Ur ett äldreperspektiv är det viktigt att omhändertagandet är detsamma oavsett vem som utför insatserna eller var den äldre bor. Uppdragsbeskrivningen syftar till att alla utförare ska ha samma uppdrag oavsett driftsform. Vissa lokala kompletteringar kan dock